

گزارشی از رونمایی

مجموعه مقالات پنجمین همایش
آموزش تاریخ در مدارس
(سیستان و بلوچستان)

گزارش

● رحیم روح بخش

اشاره

اشاعه فعالیت مرتبط در حوزه تاریخ تعلیم و تربیت یکی از وظایف و مأموریت‌های این فصلنامه است مدتی است یک حرکت خودجوش توسط تعدادی از معلمان تاریخ در سطح کشور تحت عنوان جمع‌آوری و تهیه مقالات مرتبط تا تاریخ تعلیم و تربیت شروع و به دوره پنجم رسیده و مقالات و مطالب خوب و ارزشمندی هم ارائه و به چاپ شده است که در این شماره گزارشی مختصر از دوره پنجم آن ارائه می‌شود.

مراسم رونمایی از دو جلد کتاب مجموعه مقالات پنجمین همایش آموزش تاریخ در مدارس (سیستان و بلوچستان) با عنوان:

تاریخ تحولات نظام آموزشی نوین در ایران و آموزش تاریخ در سایه سیاست (با عنوان فرعی از تألیف تا تدریس کتاب‌های درسی تاریخ در ایران)، روز چهارشنبه تاریخ ۹ تیرماه ۱۴۰۰ با شرکت نمایندگانی از انجمن ایرانی تاریخ، کارگروه آموزش و پرورش انجمن، تعدادی از صاحبان مقالات و سایر علاقمندان این حوزه در کافه فلسفه مؤسسه حکمت و فلسفه با ارائه چهار سخنرانی و قرائت پیام دبیران همایش برگزار گردید.

این مراسم با همکاری کارگروه آموزش و پرورش انجمن ایرانی تاریخ برگزار شد، باخیرمقدم دبیر نشست آغاز و با سخنرانی دکتر ابوالفضل رضوی به‌عنوان نماینده انجمن ایرانی تاریخ، دکتر فاضلی‌پور به‌عنوان نماینده کارگروه آموزش و پرورش انجمن و فریده حشمتی به‌همراه رحیم روح بخش به‌عنوان تدوین‌کنندگان کتب مذکور ادامه یافت.

ابوالفضل رضوی در گزارشی از فعالیت‌های شورای کتاب انجمن، سخن گفت. ایشان با اشاره به تأثیر شیوع کرونا بر فعالیت‌های انجمن خاطر نشان کرد، در این دوره جدید شورای کتاب انجمن موفق شده در چاپ و نشر چندین کتاب به شرح: مجموعه مقالات همایش‌ها شامل همایش بین‌المللی تاریخ فرهنگی، همایش فناوری‌های آموزشی، پنجمین کنگره تاریخ‌دانان در کرمانشاه، پنجمین همایش آموزش تاریخ در مدارس، همچنین دو اثر ترجمه‌ای و بالاخره یک سفرنامه اهتمام ورزد.

نماینده انجمن با اشاره به این‌که با گذشت بیش از یک قرن و نیم از تأسیس مدارس نوین در ایران، هنوز یک کتاب جامع درباره نقش و تأثیر مدارس نوشته نشده، تدوین و چاپ مقالات پنجمین همایش آموزش تاریخ به‌ویژه مقالات جلد نخست (تاریخ تحولات نظام آموزشی نوین در ایران) که حاوی ۲۵ مقاله درباره تاریخ و تحولات نظام آموزشی ایران از قاجار تا پهلوی است را به‌عنوان گامی مهم در این راستا تلقی کرده و اظهار امیدواری نمود که این سلسله همایش‌ها تداوم یابد.

تاریخ آموزش و آموزش تاریخ
رونمایی و معرفی دواثر تازه نشر

با حضور:

- طوبی فاضلی پور
- ابوالفضل رضوی
- رحیم روح‌بخش
- فریده حشمتی

چهارشنبه ۹ تیرماه ۱۴۰۰
ساعت ۱۸

خیابان نوفل لوشاتو، بعد از تقاطع آراکلیان،
کاشی ۸۷ - کافه فلسفه (درفضای باز برگزار میشود)

cafe_philosophique

بعد از این سخنرانی، پیام‌های مکتوب دبیران همایش دکتر مسعود مرادی (رئیس گروه رشته تاریخ دانشگاه سیستان و بلوچستان و دبیر علمی همایش) و دکتر علی نادریان فر (سرگروه درس تاریخ اداره کل آموزش و پرورش سیستان و بلوچستان و دبیر اجرایی همایش) قرائت شد. سپس طوبی فاضلی پور به‌عنوان نماینده کارگروه به ایراد سخن پرداخت. ایشان با اشاره به فعالیت‌های کارگروه آموزش و پرورش طی نزدیک به یک دهه، آماری از مقالات سلسله همایش‌های آموزش تاریخ ارائه کرد. نامبرده با اشاره به هدف اصلی کارگروه مبنی بر «توانمند سازی معلمان تاریخ کشور» اهم فعالیت‌های آن را به برشمرد.

فاضلی پور در ادامه در قالب جدول شماره ۱، آماری از جزئیات سلسله همایش‌های آموزش تاریخ ارائه داد:

جدول شماره ۱. جدول سلسله همایش‌های آموزش تاریخ در مدارس

عنوان همایش	مکان همایش	زمان همایش	تعداد چکیده دریافتی	تعداد مقاله دریافتی	تعداد مقاله چاپ‌شده	تعداد مقاله معلمان	دبیران همایش
آموزش و پژوهش تاریخ در ایران (آسیب‌ها و راهکارها)	تهران، آرشیو ملی ایران	۱۷ و ۱۸ آذر ۱۳۸۹	۶۷	۵۰	-	۱۰	خانم دکتر سیمین فصیحی
دومین همایش آموزش تاریخ در مدارس (تهران)	تهران، آرشیو ملی ایران	۱۸ خرداد ۱۳۹۵	۹۰	۷۵	۲۵	۴۰	خانم دکتر طوبی فاضلی پور آقای رحیم روح‌بخش
سومین همایش آموزش تاریخ در مدارس (اصفهان)	اصفهان، مرکز تحقیقات معلمان اصفهان	۷ اردیبهشت ۱۳۹۶	۱۲۰	۹۵	۲۱	۵	آقای دکتر محمدحسین فروغی خانم رضوان نعمتی
چهارمین همایش آموزش تاریخ در مدارس (کرمان)	کرمان، دانشگاه شهید باهنر کرمان	۵ بهمن ۱۳۹۶	۱۴۰	۱۰۶	۴۹ (در دو جلد)	۸۶	آقای دکتر جمشید روستا آقای رحیم روح‌بخش
پنجمین همایش آموزش تاریخ در مدارس (سیستان و بلوچستان)	زاهدان، دانشگاه سیستان و بلوچستان	۲۶ دی ۱۳۹۷	۱۲۵	۱۱۰	۴۳ (در دو جلد)	۶۳	آقای دکتر مسعود مرادی آقای دکتر علی نادریان فر

وی در پایان خاطر نشان کرد مقالات همایش ششم آموزش تاریخ در مدارس که در دانشگاه رازی کرمانشاه در سال ۱۳۹۹ برگزار شد، در مرحله ارزیابی نهایی برای چاپ و نشر قرار دارد. همچنین پیشنهادی برای برگزاری همایش هفتم از سوی یکی از شعب انجمن و گروه درسی تاریخ اداره کل آموزش و پرورش یکی از استان‌ها داده شده است که به محض نهایی شدن، فراخوان ارسال مقاله اطلاع‌رسانی خواهد شد.

سخنران بعدی این مراسم، فریده حشمتی، یکی از تدوین‌کنندگان و ویراستار کتاب دوجلدی مجموعه مقالات همایش مذکور بود.

سخنران پایانی مراسم رحیم روحبخش بود که از فرآیند چاپ مقالات، طی چهار مرحله هماهنگی با دبیران همایش در زاهدان، صدور مجوز انجمن جهت چاپ مقالات، برنامه‌ریزی پی‌گیری و ارزیابی مقالات در کارگروه آموزش و پرورش انجمن و بالاخره هماهنگی با ناشر کتاب، سخن گفت و در پایان راجع به نقش سلسله همایش‌های آموزش تاریخ در مدارس و چشم انداز آینده آن مطالبی ایراد کرد.

در خاتمه برای اطلاع خوانندگان گرامی، فهرست مطالب دو جلد کتب رونمایی شده تقدیم می‌گردد:

فهرست مطالب جلد اول با عنوان:

تاریخ تحولات نظام آموزشی نوین در ایران

۱۱

مقدمه انجمن ایرانی تاریخ

۱۳

مقدمه دبیران همایش

۲۱

متن سخنرانی آقای دکتر عبدالرسول خیراندیش در مراسم افتتاحیه همایش: رویکرد تاریخی به شهر برای کتاب‌های درسی تاریخ

الف) مقالات محور عام (به ترتیب سیر تاریخی):

۲۷

آموزش در دوره گذار ناصری: بررسی تأثیر مدارس میسیونری و حضور معلمان خارجی در شکل‌گیری مدارس جدید و نظام آموزشی نوین

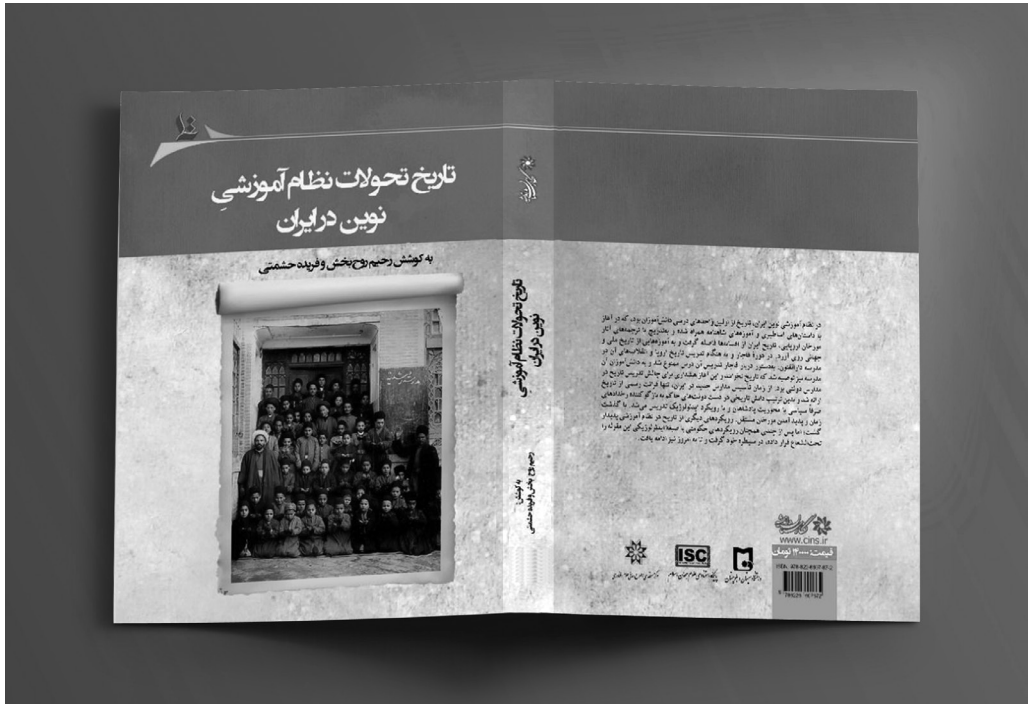
۱.

مهدی شادکام

۲. نقد و بررسی سیستم آموزش مکتب‌خانه‌ای در ایران دوره قاجار
 ۸۹ گلناز سعیدی، فاطمه آقاخانی
۳. تاریخچه نهضت مدارس نوین در ایران
 ۱۰۹ محبوبه غیور بلور فروشان، نرگس خازنی، مهدی رفیعی
۴. نگاهی به آموزش نوین دختران در عصر قاجار
 ۱۲۹ اعظم کلانتر
۵. واکاوی ریشه‌های عقب‌ماندگی آموزشی زنان در دوره قاجار
 ۱۴۹ گلناز سعیدی، فاطمه آقاخانی
۶. نقش میرزا علی‌خان امین‌الدوله در توسعه آموزش و پرورش ایران
 ۱۶۷ نادیا ره
۷. معرفی سندی نویافته از آرشیو قوه قضاییه در خصوص میرزا حسن رشیدی، پدر آموزش نوین ایران
 ۱۷۷ حسین سلیمی
۸. چند سند قضائی درباره مدرسه خاندانقلی بیک کرمان
 ۱۹۹ زهرا فریدی
۹. مدرسه خیریه ایتام به روایت اسناد قضایی
 ۲۲۷ فاطمه نوبخت
۱۰. درس تاریخ در «دستور تعلیمات مدارس متوسطه» مصوب سال ۱۳۳۲ق/۱۲۹۲ش
 ۲۵۱ مهرداد فردیار
۱۱. بررسی تاریخچه دبیرستان البرز، به روایت اسناد
 ۲۷۹ معصومه عظیمیان، رضا بیگدلو

۱۲. ضرورت و چالش‌های آموزش نوین دختران از نگاه نشریات زنان در سال‌های ۱۳۹۹-۱۳۲۰ش
سهیلا ترابی فارسانی، زرین شریفیان‌پور
۱۳. تبلور گوشه‌هایی از تاریخ مدرسه سپهسالار در بستر اسناد قضایی با مطالعه موردی سند دعوی مالی میان متصدیان مدرسه در دوره پهلوی اول
شهناز چراغ
۱۴. نگاهی به تحولات آموزش و پرورش در دوره پهلوی اول
یاسر ملازئی
۱۵. نقش سالنامه‌های مدارس در تدوین تاریخ آموزش و پرورش
رحیم روح‌بخش
۱۶. فعالیت صنفی معلمان تهران در دوران نخست‌وزیری دکتر مصدق (۱۳۳۰-۱۳۳۲)
محمد مهدی موسی‌خان
۱۷. بررسی سیر تحول و تاریخچه تشکیل مدارس نوین در ایران از دارالفنون تا مدرسه مبارکه بختیاری
قاسم فتاحی، مهناز حسینی
۱۸. سیر تحولات آموزش و پرورش نوین در استان خوزستان (از آغاز تا پیروزی انقلاب اسلامی)
محمد امیری
- ب) مقالات محور خاص: (آموزش نوین در سیستان و بلوچستان):
۱۹. جایگاه و اهمیت تاریخ سیستان و بلوچستان در آموزش تاریخ مدارس کشور (با تکیه بر تعیین حدود مرزی ایران در بلوچستان)
عبدالودود سپاهی
۲۰. نقش نظامیان در توسعه آموزش و پرورش جدید در سیستان و بلوچستان
قاسم سیاسی

۲۱. آموزش و پرورش نوین در سیستان: از شکل‌گیری تا پایان دوره پهلوی اول
 ۵۶۵ عباس اویسی
۲۲. سیاست‌های حکومت پهلوی اول، در فرایند حفظ بهداشت و سلامتی دانش‌آموزان دارالتربیه‌های عشائری مطالعه موردی دارالتربیه‌های سیستان
 ۵۹۳ الهام ملک‌زاده
۲۳. اهمیت جایگاه معلمان تاریخ در غبارزدایی از تاریخ محلی بلوچستان
 ۶۱۳ ابوالفضل حسن‌آبادی
۲۴. نقش شعرسرایی در نقل وقایع تاریخی بلوچ‌ها
 ۶۳۱ معبداله صفرزایی
۲۵. نقش و جایگاه قوم و زبان بلوچ در تاریخ ایران
 ۶۵۵ عبدالرضا کریمی، علیرضا کریمی‌مسکونی، ساناز عارفی‌مسکونی

فهرست مطالب جلد دوم با عنوان:

آموزش تاریخ در سایه سیاست

با عنوان فرعی از تألیف تا تدریس)
کتاب‌های درسی تاریخ در ایران

۱۱

مقدمه انجمن ایرانی تاریخ

۱۳

مقدمه دبیران همایش

۲۱

متن سخنرانی آقای دکتر عبدالرسول خیراندیش در مراسم افتتاحیه همایش:
رویکرد تاریخی به شهر، برای کتاب‌های درسی تاریخ

الف) مقالات کتاب‌های درسی تاریخ:

۲۷

۱. تاریخ اسلام برای دانش‌آموزان؛ به روایت عباس اقبال آشتیانی

شهاب‌الدین سمنان

۵۱

۲. تغییرات بازتابی کارنامه سیاسی مصدق در کتاب‌های درسی تاریخ دهه ۱۳۵۰

حامد سلطان‌زاده

۷۷

۳. بررسی دروس تاریخ در کتاب‌های مقطع ابتدایی

مسعود دادبخش

۱۰۵

۴. بازتاب تاریخ ایران باستان در مطالعات اجتماعی چهارم دبستان

شورش عزى‌مند

۱۲۵

۵. بررسی نقش و جایگاه زن و نگاه به او در کتاب‌های درسی تاریخ مدارس
مقطع متوسطه دوم جمهوری اسلامی ایران

نورالله پهلوان، صغری نریمانی

۶. مسئله زنان در تاریخ (۱) ایران باستان ۱۴۳

حمید خرمی

۷. ضرورت توجه به نقش مطبوعات دوران مشروطه اول، در کتاب درسی تاریخ معاصر ۱۶۹

نسرین میرآخورلو

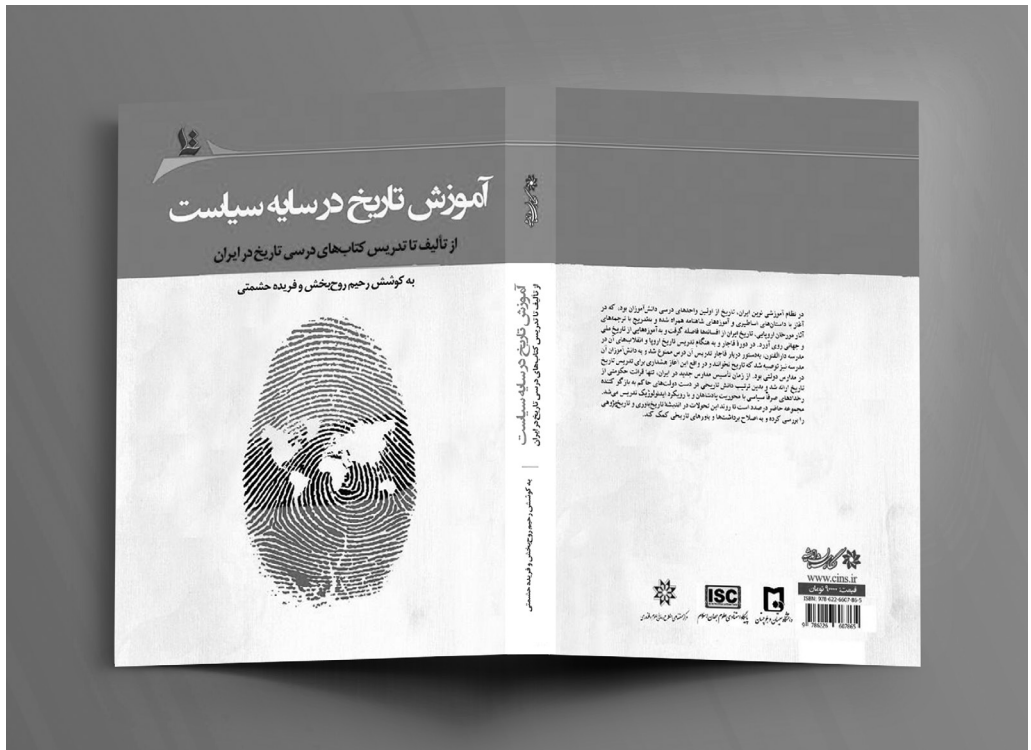
ب) نقش معلمان و روش‌های آموزش تاریخ:

۸. توانمندی‌های معلمان در آموزش تاریخ ۲۰۷

امیر آریایی‌نژاد

۹. نقش معلم، در انتخاب بهترین روش تدریس درس تاریخ ۲۳۱

فروزان ادیب‌فر

۱۰. یادگیری درس تاریخ براساس شیوه پرسش و استدلال بر مبنای نظریه ساخت‌گرایی
۲۵۵
مریم بیژنی
۱۱. آموزش تاریخ به‌صورت طرح مسئله
۲۷۳
پروانه گودرزی، رضوان نعمتی
۱۲. استفاده از رسانه و وسایل آموزشی به‌عنوان یک ضرورت در امر آموزش تاریخ
۳۱۳
حمید اشرفی خیرآبادی
۱۳. نقش فیلم، مستندهای تاریخی و برگزاری اردوهای تاریخی در آموزش تاریخ و
علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان نسبت به درس تاریخ
۳۲۹
نادر راز، هاشم ملکشاهی
۱۴. تأثیر رویکرد همگرایانه جمعی در آموزش تاریخ در مدارس
۳۴۹
کوروش صالحی، لیلا عزیزیان
۱۵. جستاری در گونه‌های تأثیرگذار ادبیات کودک و نوجوان بر آموزش تاریخ
۳۶۹
الیهه محبوب
۱۶. ضرورت تدریس تاریخ با روش‌های پژوهشی تاریخ شفاهی
۳۸۷
مسیح جواهردهی
۱۷. بررسی مؤلفه‌های گسترش مهارت تاریخ‌پژوهی محلی در مدارس از دیدگاه معلمان
تاریخ استان مازندران
۴۱۱
رضا عبادی جامخانه، رحیم حیدری گرگی، حبیب‌الله بالویی جامخانه، یوسف علی‌نژاد
۱۸. بررسی نقش گروه‌های آموزشی در نظام آموزشی کشور
۴۳۵
رزا معماری